

Velfærdsministeriet
Børn
J.nr. 2008-7959
Dho/iam

6. januar 2009

**Notat
om
Bemærkninger til høringssvarene vedr. udkast til
Forslag til lov om ændring af lov om social service
(kontinuitet i anbringelsen mv.)**

Modtagne høringssvar

Forslaget til lov om ændring af lov om social service (kontinuitet i anbringelsen mv.) blev sendt til høring d. 28. november 2008 med svarfrist d. 12. december 2008.

Følgende har afgivet høringssvar: Advokatrådet, Ankestyrelsen, BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børn og Familier, Børns Vilkår, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Dansk Socialrådgiverforening, FBU ForældreLANDSforeningen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Danmarks Børn, HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening (KL), Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen af Aktive Bedsteforældre, LFS, Lægeforeningen, Red Barnet, Socialpædagogerne, TABUKA, Torben Riis-Nielsen.

Danmarks Lærerforening, Kristelig Fagbevægelse, Lægeforeningen har ingen bemærkninger til lovforslaget. Dansk Arbejdsgiverforening og BUPL har ikke ønsket at kommentere på lovforslaget.

Ændringer på baggrund af høringsrunden

- Velfærdsministeriet vil, når vejledningen på området redigeres, uddybe kommunernes generelle forpligtelser under en anbringelse, herunder kommunens forpligtelse til at høre barnet, jf. § 46 stk. 3, til samarbejdet med familien, jf. § 46 stk. 4, til inddragelsen af familie og netværk, jf. § 47, til at afholde en samtale med barnet, jf. § 48, til at oplyse om retten til at medbringe en bisidder, jf. § 48 a, og til en støtteperson til forældrene, jf. § 54.
- Vejledningen på området uddybes, så bestemmelsernes anvendelse i forhold til handicappede præciseres

- Der indføres en henvisning til § 68 a i § 68, stk. 3, nr. 3.
- Det præciseres, at kommunens beslutning om hjemgivelse og fastsættelse af en hjemgivelsesperiode skal træffes inden 7 dage i de tilfælde, hvor forældrene til et barn eller en ung, der er anbragt med samtykke fra forældrene, henvender sig med ønske om at få deres barn eller ung hjemgivet.
- Det præciseres i lovforslaget, at hjemgivelsesperioden skal løbe fra forældrenes anmodning om hjemgivelsen.
- Tilknytningskravet i lovforslagets nr. 18 (§ 68 a) præciseres i bemærkningerne til lovforslaget.
- Der tilføjes en henvisning i lovforslaget nr. 2 vedrørende ændringen af § 52, stk. 1, 2. pkt., til §§ 57 a og 57b. Der ændres i overensstemmelse hermed i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.
- § 68 stk. 5 (lovforslagets nr. 17) tydeliggøres.
- Lovforslaget tilrettes, så det er i overensstemmelse med Justitsministeriets lovforslag om øget brug af tvangsadoption mv.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Størstedelen af de hørte organisationer mv. er generelt positive over for lovforslaget og finder, at det vil bidrage til at styrke kontinuitet i anbragte børn og unges liv. Flere af de organisationer mv., der har afgivet høringssvar til lovforslaget kommer med yderligere forslag til lovændringer, der kan styrke indsatsen over for udsatte børn og unge. Velfærdsministeriet har valgt ikke at kommentere på disse nye forslag i bemærkningerne til høringssvarene til dette lovforslag, men vil lade forslagene indgå som inspiration til ministeriets videre arbejde med støtten til udsatte børn og unge i Barnets Reform, der skal forhandles i efteråret 2009. Desuden er der en række spørgsmål og bemærkninger af mere teknisk karakter, som Velfærdsministeriet ikke har taget med i gennemgangen af høringssvarene.

1.1. Beskrivelse af kommunens forpligtelser under en anbringelse mv.

Flere organisationer skriver i deres høringssvar, at sager om særlige støtte til udsatte børn og unge er yderst komplicerede, og at det er vigtigt, at kommunerne, i håndteringen af sagerne, husker både at beskytte barnet og at støtte forældrene. Særligt påpeger flere vigtigheden af, at barnet inddrages i alle beslutninger, og at dets mening tillægges reel vægt. Desuden påpeger bl.a. Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA, at der er andre faktorer af betydning for anbragte børns kontinuitet og stabilitet, end de som lovforslaget løser. Endelig mener Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA, at der ikke er sat penge nok af til at implementere lovforslaget i kommunerne.

Kommentar:

Velfærdsministeriet har ved udarbejdelsen af lovforslaget ikke beskrevet alle eksisterende regler på området. Men det er vigtigt at påpege, at de eksisterende regler fortsat gælder, herunder servicelovens § 46 stk. 3, der foreskriver, at barnets eller den unges synspunkter altid skal inddrages og tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed, § 48 om at der skal afholdes samtaler med barnet og § 48 a om retten til en bisidder til børn og unge osv. Der vil i det videre arbejde med Barnets Reform også blive set på yderligere muligheder for at styrke kommunernes arbejde med inddragelse af børn og unge i sager om særlig støtte.

Velfærdsministeriet er opmærksom på, at lovens muligheder for at hjælpe anbragte børn og unge samtidig er meget indgribende over for forældrene. Det er derfor også væsentligt at påpege, at servicelovens § 46 stk. 4, om at barnets eller den unges vanskeligheder så vidt muligt skal løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken, fortsat gælder. Desuden har forældrene efter § 54 fortsat ret til en støtteperson under anbringelsen, ligesom kommunen skal tilbyde at udarbejde en særskilt handleplan for støtten til forældrene efter § 140 stk. 8.

Velfærdsministeriet vil når vejledningen på området redigeres, uddybe kommunernes generelle forpligtelser under en anbringelse, herunder kommunens forpligtelse til at høre barnet, jf. § 46 stk. 3, til samarbejdet med familien, jf. § 46 stk. 4, til inddragelsen af familie og netværk, jf. § 47, til at afholde en samtale med barnet, jf. § 48, til at oplyse om retten til at medbringe en bisidder, jf. § 48 a og til en støtteperson til forældrene, jf. § 54.

Velfærdsministeriet er desuden opmærksom på, at dette lovforslag ikke løser alle de vanskeligheder, som anbringelser af udsatte børn og unge kan medføre. Der sker bl.a. fortsat for mange sammenbrud i anbringelserne, som dette lovforslag ikke vil ændre på. Det er derfor vigtigt at påpege, at fremsættelsen af lovforslaget om kontinuitet i anbringelsen alene er første skridt i Barnets Reform. I løbet af 2009 vil der blive set på området generelt i forbindelse med arbejdet med Barnets Reform.

Med hensyn til økonomien bag lovforslaget er det desuden vigtigt at påpege, at kommunerne kompenseres for de nye opgaver, som lovforslaget vil tilføre kommunerne. Dette sker ved de såkaldte DUT-forhandlinger med KL.

1.2. Bestemmelsernes anvendelse i forhold til handicappede børn eller børn med handicappede forældre

Danske Handicaporganisationer og Torben Riis-Nielsen påpeger, at lovændringen ikke i alle tilfælde er hensigtsmæssigt i relation til handicappede børn eller børn med handicappede forældre.

Kommentar:

Velfærdsministeriet er opmærksomt på, at handicappede børn anbringes efter samme bestemmelser som børn, der er udsat for omsorgssvigt. Dette betyder, at

kommunen i sin behandling af sagen skal tage højde for de forhold, der særligt gør sig gældende for disse grupper. Velfærdsministeriet vil se på dette ved den kommende revision af vejledningen på området.

1.3. Forholdet til menneskerettighederne

Foreningen Danmarks Børn skriver i sit høringssvar ”at anbringelsen af børn og unge udenfor slægten slet ikke bør forekomme i et velhavende samfund, og at tvangsadoption er utænkelig.” Desuden skriver foreningen, at lovforslaget både krænker de generelle menneskerettigheder og Børnekonventionen. Torben Riis-Nielsen stiller også spørgsmålstegn ved, om forslaget overholder menneskerettighederne.

Kommentar:

Det skal for en god ordens skyld fastslås, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har udtalt, at bestemmelser, der giver mulighed for anbringelser af børn og unge uden for hjemmet, ikke er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det samme gør sig gældende for bestemmelser om adgangen til tvangsadoption. Velfærdsministeriet vil gerne slå fast, at hverken Danmarks regler om særlig støtte til børn og unge generelt, eller de ændringer, som dette lovforslag medfører, er i strid med hverken de generelle menneskerettigheder eller med Børnekonventionen. Denne opfattelse bygger dels på flere domme afsagt af den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og dels på, at flere af bestemmelserne i kapitel 11 i lov om social service er direkte afledt af Børnekonventionens bestemmelser. Af samme opfattelse er Justitsministeriet, se betænkning nr. 1463 om retssikkerhed i anbringelsessager (2005), s. 72 ff.

Anbringelser af børn og unge uden for hjemmet kan være indgribende, både for forældrene og over for barnet eller den unge. Men anbringelser kan også være nødvendige, hvis forældrene ikke er i stand til at sikre barnets sundhed og udvikling i tilstrækkelig grad.

2. Velfærdsministeriets kommentarer til bemærkningerne til lovforslagets enkelte dele

Lovforslaget består i alt af fire hovedelementer: Anbringelse i tre år af børn under et år uden genbehandling af sagen, afgørelse om hjemgivelse og fastsættelse af en hjemgivelsesperiode på op til seks måneder, videreførelse af en anbringelse på grund af barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet, udvidelse af pligten til at tilbyde psykologbehandling til børn, som følger med deres mor på krisecenter.

2.1. Anbringelse i tre år af børn under et år uden genbehandling af sagen

2.1.1 Generelle kommentarer

Advokatrådet finder, at det bør være udgangspunktet for en anbringelse, at der senere sker hjemgivelse. På den baggrund finder rådet ikke, at der bør fastsættes regler, der fastholder barnet i en anbringelse.

Kommentar:

Velfærdsministeriet er enig i, at det er en indgribende foranstaltning at anbringe et barn uden for hjemmet. Men i visse tilfælde kan det være nødvendigt for at sikre barnet en opvækst med stabile voksenrelationer. Særligt for de helt små børn, er det essentielt med en stærk tilknytning til barnets nærmeste omsorgspersoner for at kunne danne relationer senere i livet. Derfor kan de være nødvendigt at anbringe de helt små børn i en længere periode for at sikre den stabile voksenkontakt. Dette kan eksempelvis være, hvor forældre med et alkohol- eller stofmisbrug tidligere har haft gentagne tilbagefald til misbruget, eller hvor søskende tidligere er blevet anbragt uden for hjemmet, hjemgivet, og genanbragt på grund af forældrenes tilbagefald.

2.1.2. Kriteriet for afgørelse om en forlænget genbehandlingsfrist

Ankestyrelsen foreslår i deres høringssvar, at kriteriet for afgørelsen om en forlænget genbehandlingsfrist for børn mellem 0 og 1 år lempes, således at der ikke skal foreligge ”særlige tilfælde”.

Kommentar:

Kriteriet for at anbringe børn og unge uden samtykke med en forlænget hjemgivelsesperiode efter den eksisterende bestemmelse i § 62 stk. 4 er, at det ”undtagelsesvist” kan ske. Men denne bestemmelse, der alene gælder de helt små børn, vil det kunne ske ”i særlige tilfælde”. Der er altså et lavere kriterium for adgangen til at fastsætte en forlænget hjemgivelsesperiode for de helt små børn. Velfærdsministeriet mener dog, at en afgørelse efter denne bestemmelse alene børn kunne ske ”i særlige tilfælde”, da en afgørelse om en forlænget genbehandlingsfrist er indgribende over for barnet og forældrene, og da retssikkerhedsudvalget bag betænkning nr. 1463 (2005) faktisk foreslår et kriterium, der er endnu mere snævert.

2.1.3. Forældrenes anmodning om at få barnet hjemgivet

Ankestyrelsen og FBU ForældreLANDSforeningen foreslår, at det overvejes at sætte en frist for, hvornår det sociale nævn skal have behandlet en klage over kommunalbestyrelsens afvisning af at behandle en anmodning om hjemgivelse.

KL ønsker, at der redegøres nærmere for forskellen på en afvisning af en begæring om hjemgivelse, og at kommunalbestyrelsen ikke finder grundlag for at hjemgive barnet (jf. lovforslagets nr. 15).

Advokatrådets skriver i deres høringssvar, at helt små børn ikke påvirkes af, at sagen genoptages, og at man derfor ikke bør begrænse forældrenes adgang til at få sagen genoptaget. Desuden skriver rådet, at sagen ikke kan genoptages alene fordi myndigheden ”i forbindelse med løbende vurderinger bliver opmærksom på forbedrede forhold.”

Kommentar:

Det er en målsætning for de sociale nævn, at behandle sagerne så hurtigt som omstændighederne tillader. Velfærdsministeriet finder ikke, at man med dette lovforslag bør indføre særlige regler for nævnene.

Kommunalbestyrelsen kan afvise at behandle en begæring fra forældrene om hjemgivelse af barnet eller den unge i sager, hvor der enten er truffet afgørelse om anbringelse uden samtykke med en forlænget genbehandlingsfrist efter den foreslåede § 62, stk. 5 (jf. lovforslagets nr. 5), eller der er truffet afgørelse om en videreført anbringelse efter § 68 a. (jf. lovforslagets nr. 18).

Såfremt forældrene anmoder om at få barnet eller den unge hjemgivet i sager, hvor der er truffet en afgørelse efter en af de to bestemmelser, skal kommunen lave en umiddelbar vurdering af, hvorvidt, der foreligger væsentligt ændrede forhold. I praksis vil det betyde, at forældrene skal sandsynliggøre, at forholdene har ændret sig væsentlig. Hvis kommunen på den baggrund *ikke* finder det sandsynliggjort i tilstrækkeligt omfang, kan de afvise at behandle forældrenes begæring om hjemgivelse af barnet eller den unge. Denne afvisning, der er en afgørelse, kan forældrene påklage til de sociale nævn.

Såfremt kommunen finder, at det i tilstrækkelig grad *er* sandsynliggjort, at der foreligger væsentligt ændrede forhold, skal kommunen realitetsbehandle spørgsmålet om hjemgivelse.

Hvis kommunalbestyrelsens på baggrund af denne behandling ikke kan imødekomme begæringen om hjemgivelse, skal sagen forelægges børn og ungeudvalget.

Advokatrådet finder ikke, at hensynet til så små børn tilsiger, at forældrenes ret til at få sagen genoptaget bør begrænses. Velfærdsministeriet er enig i, at det er en indgribende foranstaltning at begrænse forældrenes adgang til at få sagen genoptaget. Men i særlige tilfælde, hvor det er overvejende sandsynligt, at forholdene vil være til stede i hele denne periode, kan det være til barnets bedste, at sagen ikke genoptages. Eksempelvis, hvor forældre med et alkohol- eller stofmisbrug tidligere har haft gentagne tilbagefald til misbruget, eller hvor søskende tidligere er blevet anbragt uden for hjemmet, hjemgivet og anbragt igen på grund af forældrenes tilbagefald. I disse tilfælde bør det være forældrene, der kan sandsynliggøre, at forholdene denne gang er ændret så væsentlig, at barnet måske skal hjemgives.

Advokatrådets skriver desuden, at det alene er, hvis der foreligger væsentligt ændrede forhold hos forældrene, anbringelsesstedet, eller hos barnet eller den unge, men ikke hvis myndigheden selv bliver opmærksom på ændrede forhold. Dette er ikke korrekt. Kriteriet om, at der skal foreligge væsentlig ændrede forhold vedrører alene forældremyndighedsindehaverens adgang til at få sagen genoptaget. Under anbringelsen skal kommunen fortsat føre tilsyn med barnet, jf. servicelovens § 146, og herigennem påse om kriterierne for anbringelse fortsat er til stede. Det fremgår således af den foreslåede § 68 stk. 1, jf. lovforsla-

gets nr. 12, at foranstaltninger skal ophøre, når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål, eller når den unge fylder 18 år.

2.1.4. Aldersafgrænsningen på 0-1 år

Børnesagens Fællesråd og Børns Vilkår finder, at muligheden for at fastsætte en længere genbehandlingsfrist bør findes uanset barnets alder.

Kommentar

Der er i servicelovens § 62 stk. 4 mulighed for, at børn og unge-udvalget ved afgørelse om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke efter § 58 undtagelsesvist kan fastsætte end længere genbehandlingsfrist end den normale, når de forhold, der ligger til grund for afgørelsen, med overvejende sandsynlighed må antages at vedvare ud over fristen. Denne bestemmelse gælder i alle tilfælde, uanset barnets alder. Formålet, med at indsætte en særlig bestemmelse rettet mod de helt små børn, er at sætte fokus på den tidlige indsats og de særlige behov for kontinuitet og stabilitet, som helt små børn har. Desuden indebærer den nye foreslåede bestemmelse, at dette ikke kun kan ske undtagelsesvist, men i stedet i særlige tilfælde, hvormed anvendelsesområdet for bestemmelsen udvides.

2.1.5. Genbehandlingsfristens længde

LFS mener, at den 3-årige genbehandlingsfrist er for lang.

Kommentar:

Velfærdsministeriet mener, at der i visse sager kan være god grund til at anbringe særligt de helt små børn med en længere genbehandlingsfrist for at give barnet ro og stabilitet. Der er desuden mulighed for, at forældrene kan få genoptaget sagen, hvis der foreligger væsentligt ændrede forhold, uanset den forlængede genbehandlingsfrist.

2.1.6. Øvrige bemærkninger:

KL spørger i deres høringssvar, hvad forskellen er på ”en anbringelse i 3 år og en almindelig anbringelse”.

Kommentar:

Der kan efter servicelovens § 58 træffes afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet uden samtykke. Det fremgår af servicelovens § 62 stk. 1, at hvis barnet eller den unge ikke har været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år, før datoen for den aktuelle anbringelse, er genbehandlingsfristen 1 år. Det følger af § 62 stk. 2, at såfremt barnet eller den unge har været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år, er genbehandlingsfristen 2 år. Spørgsmålet, om hvorvidt kriteriet for den tvangsmæssige anbringelse fortsat er til stede, skal altså som udgangspunkt prøves hvert hhv. hvert andet år, afhængigt af, om barnet eller den unge har været anbragt uden for hjemmet inden for det seneste år. Med lovforslagets nr. 5 gives der mulighed for i særlige tilfælde at fastsætte en længere genbehandlingsfrist.

2.2. Afgørelse om hjemgivelse og fastsættelse af en hjemgivelsesperiode på op til seks måneder

2.2.1. I tilfælde, hvor der foreligger særlige forhold kan kommunalbestyrelsen undlade at fastsætte en hjemgivelsesperiode

Børns Vilkår mener, at kommunalbestyrelsen ikke bør kunne undlade at fastsætte en hjemgivelsesperiode.

Kommentar:

Der vil være tilfælde, hvor det ikke er hensigtsmæssigt, at der fastsættes en hjemgivelsesperiode. Dette gælder eksempelvis, hvor eksempelvis en plejefamilie må afbryde anbringelsen, for eksempel pga. skilsmisse eller død. I nogle af disse sager vil det ikke være hensigtsmæssigt, at barnet eller den unge kortvarigt anbringes på et nyt anbringelsessted. Desuden er der tilfælde, hvor barnet eller den unge anbringes kortvarigt, eksempelvis pga. moderens hospital-sindlæggelse. I disse tilfælde vil det heller ikke i alle tilfælde være hensigtsmæssigt, at barnet ikke kan hjemgives umiddelbart, når moderen udskrives.

2.2.2. Hjemgivelsesperiodens længde

Børns Vilkår skriver i deres høringssvar, at der ikke bør være nogen nedre grænse for, hvor lang perioden skal være.

Ankestyrelsen foreslår, at det i den foreslåede § 68, stk. 3, nr. 3. tilføjes en henvisning til § 68 a, således at hjemgivelsesperiodens længde bl.a. skal fastsættes under hensyn til kommunens mulighed for at foretage en vurdering af, om der er grundlag for at træffe afgørelse om en anbringelse uden samtykke efter § 58 og afgørelse om videreførelse af anbringelsen efter § 68 a.

Kommentar:

Der er ikke i loven fastsat en nedre grænse for hjemgivelsesperiodens længde.

Der indføres en henvisning til § 68 a i § 68, stk. 3, nr. 3.

2.2.3. Tidsfrist

Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA påpeger, at der i lovforslaget bør præciseres, at kommunens beslutning om hjemgivelse og evt. fastsættelse af en hjemgivelsesperiode skal træffes hurtigt i de tilfælde, hvor forældrene til et barn, der er anbragt med samtykke fra forældrene, henvender sig med ønske om at få deres barn hjemgivet.

Ankestyrelsen foreslår at det præciseres, hvornår hjemgivelsesperioden på op til 6 måneder skal løbe fra.

Kommentar:

Velfærdsministeriet ændrer i bestemmelsen, således at det fremgår, at kommunen skal træffe afgørelse om hjemgivelse og evt. fastsættelse af en hjemgivelsesperiode inden 7 dage, fra forældrene anmoder om hjemgivelse.

Det præciseres i lovforslaget, at hjemgivelsesperiode skal løbe fra forældrenes anmodning om hjemgivelsen.

2.2.4. Kompetencen til at fastsætte en hjemgivelsesperiode

Advokatrådet, Børnerådet, Børns Vilkår og Dansk Socialrådgiverforening finder, at man bør overveje at ændre lovforslaget, således at det i stedet er det kommunale børn og unge-udvalg, der træffer afgørelse om en hjemgivelsesperiode. FBU ForældreLANDSforeningen er af samme opfattelse i de tilfælde, hvor forældrene ikke samtykker til en hjemgivelsesperiode. Børnerådet foreslår, at det analyseres nøjere, ”hvordan børn og unge-udvalgene fungerer” og på den baggrund kommer med forslag til en evt. ændring af beslutningskompetencen for fastsættelsen af en hjemgivelsesperiode.

Børn og Familier m.fl. foreslår, at afgørelser om hjemgivelser skal træffes af en uafhængig instans.

Kommentar:

Baggrunden for, at det foreslås at flytte kompetencen til at træffe afgørelse om fastsættelse af en hjemgivelsesperiode fra det kommunale børn og unge-udvalg til kommunalbestyrelsen er, at der med forslaget ønskes en generel ændring af praksis mht. til hjemgivelsesperioder. Det er hensigten med lovforslaget, at der altid skal træffes afgørelse om en hjemgivelsesperiode, medmindre der er særlige grunde til ikke at gøre det, og derfor er der ikke hensyn, der tilsiger, at beslutningen skal træffes af børn og unge-udvalget.

Desuden skal det bemærkes, at det i forvejen er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om hjemgivelser af børn og unge, hvorfor det er hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen som led i den planlagte hjemgivelse af et barn eller en ung, også tager stilling til en evt. hjemgivelsesperiode. Det er ikke hensigten med dette forslag at ændre på kommunens kompetence til at træffe afgørelse om en hjemgivelse.

2.2.5 Udvidelse af de sociale nævns og Ankestyrelsens egen drift kompetence

KL mener, at lovforslagets nr. 8, hvor Ankestyrelsen gives beføjelse til at gå ind i sager af egen drift, hvor kommunalbestyrelsen ikke har hjemgivet barnet eller den unge med den fornødne hjemgivelsesperiode, vil ”forykke balancen mellem det lokale og det centrale niveau”. KL mener, at de sociale nævn og Ankestyrelsen vil kunne hjemvise en sag, hvor de er uenige i kommunens vurdering af sagen. Desuden påpeges, at der vil skabes ”en ankeadgang ad bagvejen, for de parter, som ikke har partstatus” og en forlængelse af sagens endelige afgørelse.

Endelig mener KL, at de sociale nævn og Ankestyrelsen ”med sin juridiske tilgang” ikke har ”konkret faglig indsigt i, hvordan man bedst muligt imødekommer det enkelte barns behov”.

Kommentar:

Det er hensigten med lovforslaget, at de sociale nævn hhv. Ankestyrelsen kan efterprøve de kommunale afgørelser på dette område, og herunder også til side-

sætte en kommunal afgørelse. Velfærdsministeriet er ikke enig i, at der med lovændringen skabes ankeadgang for andre end parterne i sagen. De sociale nævn og Ankestyrelsen har mulighed for at tage sagen op af egen drift, og måden de kan blive opmærksomme på sagen på, kan for eksempel være ved en konkret henvendelse. Men det er ubetinget nævnet hhv. Ankestyrelsen, der beslutter om de vil tage sagen op til behandling, og den der underretter om sagen får ikke partsstatus. Det er rigtigt, at når der skabes mulighed for, at en højere instans kan se på sagen, vil sagsbehandlingstiden blive forlænget.

De sociale nævn og Ankestyrelsen er administrativ klageinstans på en lang række områder, herunder børneområdet, og kan på disse områder også selv træffe afgørelser. Hverken nævnene eller Ankestyrelsen er begrænset til at prøve formelle spørgsmål. Således kan Ankestyrelsen eksempelvis beslutte, at et barn skal anbringes. Desuden skal det fastslås, at der også indgår børnesagkyndige i Ankestyrelsens behandling af børnesager.

2.3. Videreførelse af en anbringelse på grund af barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet

2.3.1. Kommunernes kompetence

Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA m.fl. skriver, at forslaget alene rammer tilfælde, hvor forældrene hjemtager børnene/de unge, men ikke når kommunerne hjemgiver. Foreningerne foreslår, at der laves en ny bestemmelse, så forældrene, barnet eller den unge ”har ret til at kræve anbringelsen opretholdt”.

Kommentar:

Muligheden for, at børn og unge-udvalget kan træffe afgørelse om at videreføre en anbringelse, der har varet i mindst tre år, gælder, hvis barnet eller den unge har opnået en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det på kortere og længere sigt må antages at være af væsentlig betydning for barnets eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet.

Det er altså ikke tiltænkt, at bestemmelsen først skal anvendes i de tilfælde, hvor forældrene udtrykker ønske om at få barnet eller den unge hjemgivet, men i alle tilfælde, hvor bestemmelsens kriterier er opfyldt.

Dansk Socialrådgiverforening m.fl. foreslår, at det ikke længere skal være kommunen, der skal vurdere, om barnet eller den unge har behov for særlig støtte, men at forældrene eller barnet eller den unge får ret til at kræve, at der sker en anbringelse uden for hjemmet. Det er ikke meningen med dette lovforslag at lave om på den grundlæggende forudsætning, at det er kommunerne (kommunalbestyrelsen hhv. de kommunale børn og unge-udvalg), der foretager skønnet af, hvorvidt barnet eller den unge har behov for særlig støtte.

Det er dog vigtigt at nævne, at de sociale nævn og Ankestyrelsen har mulighed for at tage sager op af egen drift. Herunder kan disse instanser også påse, at barnet eller den unge får den fornødne støtte.

2.3.2. Tilknytningskravet

Børn og Familier, Børne- og Kulturchefforeningen og Dansk Socialrådgiverforening ønsker klarere kriterier for, hvornår tilknytningskravet er opfyldt. Sidstnævnte foreslår, at begrænse forståelsen af tilknytning til de, barnet/den unge (nogen gange) kan opbygge i en plejefamilie eller i særligt stabile og relationsstærke institutioner/opholdssteder. FBU ForældreLANDSforeningen foreslår, at det i bestemmelsen indføres, at vurderingen af barnets tilknytning både skal angå tilknytning til anbringelsesstedet og til forældre og familie. Advokatrådet mener, at der bør stilles store krav til vurderingen af barnets situation.

Ankestyrelsen foreslår, at "tilknytning" ændres til "følelsesmæssig tilknytning".

Børn og Familier foreslår desuden, at barnets tilknytning bør vurderes af en uvildig ekspert.

Kommentar:

Velfærdsministeriet finder, at i selve kravet om, at barnet eller den unge skal have opnået "en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det på kortere og længere sigt må antages at være af væsentlig betydning for barnets eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet" ligger det implicit, at anbringelsesstedet skal besidde nogle egenskaber, der gør, at barnet tilknytning på længere sigt må forventes at ville bestå. Det antages også deri at ligge, at barnet skal have knyttet sig "følelsesmæssigt" til anbringelsesstedet. Begge dele vil blive understreget i bemærkningerne.

I lovforslaget nr. 18 er det understreget, at kommunalbestyrelsen, til brug for børn og unge-udvalgets behandling af sagen, skal udarbejde en indstilling, der bl.a. skal indeholde en psykologisk, lægefaglig eller anden børnesagkyndig helhedsvurdering af barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet.

2.3.3. Klage mv.

TABUKA, foreslår, at der i lovforslaget gives børn over 12 år adgang til at rejse en sag om videreførelse af en anbringelse.

HK/Kommunal og Socialpædagogerne foreslår, at børn over 12 år gives adgang til at klage over ophør af en anbringelse, der er videreført efter § 68 a, og at klagen skal tillægges opsættende virkning.

Kommentar:

Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet har altid mulighed for at rette henvendelse til Ankestyrelsen, der kan træffe afgørelse om at videreføre en anbringelse efter den foreslåede § 65 stk. 4, jf. § 68 a. Spørgsmålet om børn og unges klageret, herunder aldersgrænserne vil indgå i Velfærdsministeriets videre arbejde med Barnets Reform.

2.3.4. Kravet om anbringelse uden for hjemmet i mindst 3 år

Børnesagens Fællesråd og Børns Vilkår finder, at muligheden for at videreføre en anbringelse pga. barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet i særlige tilfælde bør kunne anvendes over for børn og unge, der har været anbragt i kortere tid end 3 år. Desuden påpeger Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA, at man kan frygte, at forældre vil hjemtage børn, før de har været anbragt i 3 år, således at betingelserne for en videreført anbringelse ikke er til stede.

Kommentar:

Velfærdsministeriet finder, at en videreført anbringelse er en meget indgribende foranstaltning over for forældrene, barnet og den unge. Derfor er det yderst vigtigt, at der er vished for, at barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet er vedvarende. På den baggrund findes det ikke hensigtsmæssigt, at sætte en kortere grænse end 3 år.

2.3.5. Høring af barnet eller den unge mv.

Torben Riis-Nielsen mener, at samtykkekravet for unge også bør gælde børn og unge under 15 år. Advokatrådet finder, at også børn under 15 år skal inddrages i forbindelse med afgørelser efter bestemmelsen.

Kommentar:

Velfærdsministeriet er af den opfattelse, at det er en meget stor beslutning at pålægge et barn under 15 år, at skulle gå i mod sine forældres ønske om hjemgivelse, og finder derfor ikke, at det alene bør være et krav for en videreført anbringelse, at den unge under 15 år samtykker i anbringelsen. Det skal dog samtidig understreges, at alle børn, uanset alder, skal høres og dets holdning tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed, jf. servicelovens § 46 stk. 3.

2.3.6. Forældrenes anmodning om at få barnet hjemgivet

Ankestyrelsen og FBU ForældreLANDSforeningen foreslår, at det overvejes at sætte en frist for, hvor hvornår det sociale nævn skal have behandlet en klage over kommunalbestyrelsens afvisning af at behandle en anmodning om hjemgivelse.

Advokatrådet finder, at det bør overvejes nøje, om hensynet til at barnets sikres stabilitet ved at begrænse forældrenes adgang til at få genoptaget sagen bør tillægges større vægt end forældrenes retssikkerhed. Advokatrådet foreslår desuden, at der i stedet indføres en bestemmelse, hvorefter forældrene kan få sagen genoptaget, hvis deres forhold har ændret sig.

Kommentar:

Se ovenfor under punkt 2.1.2.

For så vidt angår forældrenes mulighed for at få genoptaget sagen under en videreført anbringelse, kan dette ske, hvor der er sket en væsentlig ændring af forholdene hos anbringelsesstedet, barnet eller den unge. Forældrenes forhold i sig selv er ikke af betydning for spørgsmålet om, hvorvidt der skal ske hjemgivelse, da grundlaget for den videreførte anbringelse netop er *barnets eller den*

unges tilknytning til anbringelsesstedet. Hvis denne tilknytning vurderes større end til forældrene, vægtes dette med lovforslaget højere end forældrenes ”ret” til barnet. Forældrenes forhold kan dog indgå i vurderingen, da barnets tilknytning til forældrene kan blive stærkere, hvis forældrenes forældreevne forbedres.

2.3.7. Eventuelle uhensigtsmæssige konsekvenser

Dansk Socialrådgiverforening og TABUKA mener, at man kan frygte, at forældrene vil være varsomme med at søge hjælp hos kommunen, fordi de vil frygte, at deres barn vil blive anbragt permanent.

KL skriver, at der med lovændringen kan opstå situationer, hvor der skabes et forventningspres fra eks. plejefamilier om, at en anbringelse skal fortsætte.

Advokatrådet finder, at sammenhængen mellem muligheden for at anbringe et barn under et år i op til tre år og muligheden for at videreføre en anbringelse, der har varet i mindst tre år bør overvejes nøje, idet der er en fare for, at en anbringelse i tre år ”automatisk” efterfølges af en videreført anbringelse, uden mulighed for forældrene for at få afgørelserne prøvet.

Kommentar:

En afgørelse om en anbringelse uden for hjemmet er en yderst indgribende foranstaltning, og derfor skal muligheden alene anvendes, hvor det er til barnets bedste.

Det kan ikke afvises, at der i enkelte tilfælde vil være forældre, som er mere bekymrede for at indlede et samarbejde med kommunen, fordi de er nervøse for at deres barn vil blive anbragt og efterfølgende ikke hjemgivet. Det vurderes dog, at denne ulempe opvejes af den fordel lovforslaget medfører for børnene i forhold til at give bedre muligheder for at sikre kontinuitet i børnenes liv.

Med hensyn til KL's kommentar om, at der kan opstå et forventningspres fra eksempelvis plejefamilier om barnets fortsatte anbringelse, er Velfærdsministeriet enig. Forskningen viser, at en stabil voksenkontakt og den personlige tilknytning er meget afgørende i forhold til, at børn og unge klarer sig godt senere i livet. Derfor er det positivt, hvis der skabes en følelsesmæssig tilknytning mellem plejebarn og plejefamilie ved barnets anbringelse i familien, og det kan være skadeligt for barnet, hvis barnet og plejefamilien skal skilles. Det er på den baggrund, at lovforslaget fremsættes. Det forventningspres, som kommunerne vil kunne opleve, anser Velfærdsministeriet dog ikke som værende af negativ betydning for barnet.

Med hensyn til sammenhængen mellem muligheden for at anbringe et barn under et år i op til 3 år og muligheden for at videreføre en anbringelse, der har varet i mindst tre år, må Velfærdsministeriet understrege, at det ikke er hensigten at bestemmelserne skal anvendes på hovedparten af sagerne. Alene i særlige tilfælde, hvor der er ”åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns sundhed eller udvikling” (SEL § 58), hvor det er ”overvejende sandsynligt, at disse for-

hold vil være til stede” i hele perioden på tre år, kan der ske anbringelse uden for genbehandling i tre år efter den foreslåede § 62 stk. 5. Det er altså strenge kriterier for anbringelsen af de helt små børn. Det er vigtigt at understrege, at kommunens eksisterende forpligtelser til at tilbyde at lave en handleplan for støtten til forældrene, tilbyde forældrene en støtteperson og til at sørge for at barnet har samvær med forældrene fortsat gælder både under en anbringelse af de helt små børn og under en videreført anbringelse. Men det kan være konsekvensen ved, at forældrene ikke har været i stand til at tage sig af barnet de første år af dets liv, at det knytter sig stærkere til nogle andre, og derfor har bedst af at blive boende hos disse.

2.3.8. Anbringelsesstedet

Advokatrådet finder, at man på baggrund af lovforslaget bør overveje hvilke konsekvenser dette vil have for udvælgelse og rekruttering af plejefamilier.

Kommentar:

Velfærdsministeriet finder ikke at lovforslaget ændrer ved plejefamiliers rolle. Børn, der anbringes hos plejefamilier opnår ofte en stærk tilknytning til den plejefamilie, der i hverdagen varetager omsorgen for barnet. Det er ikke i alle tilfælde det sker, men hvor barnet opnår en stærk relation til stabile voksne, går det også barnet bedre på sigt. Derfor er det et positivt element ved plejefamilier, at denne tilknytning ofte dannes. Det er en grundlæggende forudsætning for en videreført anbringelse, at tilknytningen etableres, så derfor ses det ikke, at lovforslaget medfører, at plejefamilierne fremover skal besidde andre kvalifikationer. Dog kan det i forbindelse med børn under et år, som anbringes uden genbehandlingsfrist i 3 år i en plejefamilie, overvejes, om kommunen skal matche barnet med en plejefamilie, som er positiv indstillet overfor adoption af barnet, da denne kategori af børn er blandt nogle af de anbragte børn, som det på længere sigt kunne være bedst for at blive indstillet til adoption i henhold til det lovforslag, som justitsministeriet fremsætter sideløbende med dette lovforslag.

2.3. Udvidelse af pligten til at tilbyde psykologbehandling til børn, som følger med deres mor på krisecenter

Der har ikke været kommentarer til denne del af lovforslaget.